

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 40/2006 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2007

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 september 2006 regeringens proposition om statsbudgeten för 2007 (RP 122/2006 rd) till finansutskottet för beredning. Förvaltningsutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning beslutat lämna finansutskottet ett utlåtande om budgetpropositionen när det gäller dess eget behö- righetsområde.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Ritva Viljanen, överdirektör Silja Hiironniemi, generalmajor Jaakko Kaukanen, polisöverdirektör Markku Salminen, räddningsöverdirektör Pentti Partanen, överdirektör Cay Sevón och regeringsråd Riitta Koponen, inrikesministeriet
- utsokningsdirektör Timo Heikkinen och utvecklingschef Jouko Laitinen, justitieministeriet
- budgetråd Raija Koskinen, finansråd Anja Simola och konsultativ tjänsteman Ari Holopainen, finansministeriet

- specialplanerare Eeva Vattulainen, arbetsministeriet
- biträdande riksåklagare Jorma Kalske, Riksåklagarämbetet
- direktör för Nödcentralsverket Jyrki Landstedt, Nödcentralsverket
- direktör Kaarina Koskinen, Utlänningsverket
- biträdande chef Sanna Heikinheimo, Central-kriminalpolisen
- chef Kari Rantala, rörliga polisen
- poliskommendör Jukka Riikonen, polisinrättningen i Helsingfors härad
- biträdande chef Matti Simola, skyddspolisen
- direktör Martti Kallio, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Arja Vehmas, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- förhandlingschef Keijo Kaleva, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- förhandlingsdirektör Harri Sirén, Löntagarorganisationen Pardia rf
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den kommunala ekonomin

Det kommunalekonomiska utgångsläget är nu bättre än i basserviceprogrammet för våren 2006 tack vare den snabbt förbättrade ekonomiska situationen. I basservicebudgeten bedöms kommunernas och samkommunernas årsbidrag 2007 stiga jämfört med det preliminära bidraget 2006 från ca 2,0 miljarder euro till 2,2 miljarder euro och överskrida avskrivningarna på anläggningstillgångarna med ungefär en femtedel. Räkenskapsperiodens resultat beräknas bli positivt, ca 0,7 miljarder euro. Kommunernas nettoinvesteringar beräknas hålla sig kring 2,3 miljarder euro, vilket innebär att årsbidraget inte riktigt räcker till att täcka nettoinvesteringarna. Eftersom kommunalekonomin fortfarande uppvisar ett litet underskott ökar kommunernas skuldsättning fortfarande, visserligen klart långsammare än under de senaste åren. Lånestocken beräknas uppgå till 8,3 miljarder euro i slutet av 2007, vilket är ca 5 % i förhållande till totalproduktionen.

Trots en genomsnittlig förbättring i den finansiella balansen i kommunalekonomin finns det avsevärda skillnader mellan kommuner, regioner och samkommuner. Enligt utredning hade 134 kommuner i Fastlandsfinland ett negativt årsbidrag 2005 (138 år 2004). De finansiella problemen, som åskådliggörs av ökad skuldsättning och höjd skattesats, koncentrerar sig främst på kommuner med mindre än 6 000 invånare samt regionalt på norra och östra Finland. Å andra sidan finns det områden med svag utveckling också på andra håll i landet; främst på sådana områden som är belägna långt ifrån regionala centra och som kännetecknas av kraftig befolkningsminskning och en förändring i befolkningens åldersstruktur. Enskilda kommuner blir också ekonomiskt belastade t.ex. av ökade utgifter för specialiserad sjukvård, åldersstruktur och arbetslöshet. I många kommuner är migrationen en faktor som tillspejtar problemen. Trots en övergripande förbättring i kommunalekonomin förväntas trenden hålla i sig också den närmaste framtiden.

I propositionen om statsbudgeten för 2007 föreslås ett anslag om 12 miljoner euro för finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (26.97.34). Beloppet är 14,5 miljoner mindre än år 2006. Utskottet konstaterar att finansieringsunderstödet är avsett att vara ett tilläggsstöd som beviljas kommunerna enligt prövning vid exceptionella eller tillfälliga ekonomiska svårigheter. De senaste åren har avsikten varit att stegvis minska understödsbeloppet. I början av 2006 utökades understödsvillkoren med att kommunen ska ha antagit en plan över åtgärder som ska vidtas för att balansera ekonomin (lag 1068/2005).

Kommunerna har upplevt att de behöver finansieringsunderstöd enligt prövning på grund av den ekonomiska situationen. År 2006 sökte 211 kommuner finansieringsunderstöd. Nu pågår reformen av kommun- och servicestrukturen, om vilken regeringen överlämnade en proposition till riksdagen den 29 september 2006 (RP 155/2006 rd). Syftet är att revidera lagstiftningen och reformera förvaltningen med målet att de tjänster som kommunerna ansvarar för får en tillräckligt stark strukturell och ekonomisk bas. Arbetet avses bli slutfört före utgången av 2009. Samtidigt är det viktigt att uppmuntra kommunerna att fortsätta stabilisera sin ekonomi. Enligt förvaltningsutskottets uppfattning är det inte motiverat att minska på finansieringsunderstödet enligt prövning i detta skede av reformen.

Utskottet har i samband med tidigare budgetpropositioner upprepade gånger fäst uppmärksamhet vid att en höjning av kostnadsnivån bör kompenseras till fullt belopp (bl.a. FvUU 20/2005 rd, FvUU 24/2004 rd och FvUU 4/2003 rd). Enligt ändringen i lagen om statsandelar till kommunerna (lag 1068/2005) slopas möjligheten att kompensera en ändring i kostnadsnivån på en nivå som är lägre än nivån för det fulla indexet från ingången av 2008. I budgetpropositionen för 2007 är det genomsnittliga statsandelsbeloppet enligt kostnadsnivån justerat med 2,0 procent, vilket utgör 75 procent av en indexjus-

tering till fullt belopp. Med hänvisning till sina tidigare ståndpunkter anser utskottet det vara motiverat att göra indexjusteringen till fullt belopp.

Inom ramen för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna är det positivt att den sista justeringspost som var avsedd att genomföras i statsandelarna för 2005 och skulle betalas 2008 kommer att tilldelas kommunerna redan 2007. I fråga om detta hänvisar utskottet till sitt utlåtande FvUU 39/2006 rd — RP 144/2006 rd.

Uppgifter i anknytning till inre säkerhet

Det är positivt att brottsbekämpningen varit resultatrik de senaste åren. Utskottet ser det i alla fall som viktigt att fortsätta effektivisera bekämpningen av ekonomiska brott och svart ekonomi. Ett viktigt prioriteringsområde är också att bekämpa narkotikabrottslighet och annan organiserad brottslighet. Nivån på undersökningen av egendomsbrott höjs ytterligare och ett program för bekämpning av våldsbrottslighet sätts i verket. Enligt uppgift har familjevåldet och utryckningarna till hemmen ökat. Utskottet betonar därför betydelsen av att effektivisera det förebyggande arbetet och samarbetet mellan polisen och socialväsendet. Inom trafikövervakningen satsar polisen bl.a. på att effektivisera övervakningen av tung trafik i samarbete med andra myndigheter. I fråga om tillståndstjänster är det viktigt med flexibilitet och kostnadseffektivitet. Elektronisk kundtjänst och andra serviceformer bör utnyttjas så att tillgängligheten är garanterad.

Utskottet vill framhålla målet att antalet polismän är på samma nivå som 2002. Utskottet hänvisar till sitt betänkande om förvaltningsredogörelsen (FvUB 2/2006 rd — SRR 2/2005 rd) och betonar att polisens förvaltning bör utvecklas med tanke på att medborgarna ska tillförsäkras säkerhetstjänster och att produktiviteten ökar då förvaltningsstrukturerna gallras. Samtidigt ser man till att det finns tillräckliga resurser för grundläggande polisverksamhet, dvs. utryckningar, övervakning, brottsbekämpning och tillståndstjänster.

I anslaget för polisens omkostnader bör man dessutom beakta de extra kostnaderna för säkerheten vid olika stora riksomfattande och lokala evenemang. Sådana var t.ex. VM i friidrott 2005 och toppmötena under Finlands ordförandeskap 2006. År 2007 ordnas Europeiska Radio- och TV-unionens (EBU) sångtävling i Helsingfors. Utskottet anser att sådana här omfattande, förutsebara evenemang bör beaktas separat i statsbudgeten.

Förvaltningsutskottet fäster uppmärksamhet vid utfallet av den post som överförs under momentet för polisens omkostnader (26.75.21). Från år 2004 till 2005 överfördes lite under 40 miljoner euro och från 2005 till 2006 ca 30 miljoner euro. Den finansiella posten som överförs från 2006 till 2007 uppskattas uppgå till ca 20 miljoner euro. Posten jämnar ut utgifterna och fungerar som ett slags buffert för överraskande utgifter. Utskottet hänvisar till sitt utlåtande om budgetpropositionen för 2006 (FvUU 20/2005 rd) och anser att andelen för den post som överförs bör vara ungefär fem procent.

Enligt den nya passlagen (671/2006) utfärdar polisen resedokument med biometriska kännetecken. För gränsbevakningsväsendet beaktas 500 000 euro som engångstillägg med anledning av att de biometriska kännetecknen tas i bruk i resedokumentet. Utskottet noterar att det vid den kompletterande budgetbehandlingen behövs tilläggsfinansiering för projektet med de biometriska kännetecknen under momentet för polisens omkostnader (26.75.21) i enlighet med vad som avtalats vid budgetmanglingen.

Utskottet betonar vikten av samarbete över myndighetsgränserna när det gäller inre säkerhet och servicekvalitet. Det är viktigt att se till att hela myndighetskedjan fungerar. Det har utskottet påpekat också i sitt betänkande om förvaltningsredogörelsen (FvUB 2/2006 rd — SRR 2/2005 rd). För att t.ex. åklagaren ska lyckas med sitt arbete är det mycket viktigt att han eller hon samarbetar med polisen som utför och leder förundersökningen. Speciellt viktigt är det i omfattande fall som ekonomiska brott eller narkotikabrott. För att länkarna mellan de olika myndighetstjänsterna ska fungera behövs också till-

räckliga resurser. I fråga om åklagarväsendet hänvisar utskottet till sitt utlåtande FvUU 38/2006 rd — RP 84/2006 rd.

När det gäller räddningsväsendet betonar utskottet Nödcentralverkets verksamhetsbetingelser. Det är viktigt att nödcentralernas datasystem uppdateras enligt avtalen och att ledningen och verksamhetsmetoderna utvecklas. Dessutom finns det skäl att fästa särskild uppmärksamhet vid personalens arbetsbelastning, motivation och utbildningsbehov. Ur medborgarperspektiv är det inom räddningsväsendet och hela den inre säkerhetsbranschen viktigt att uttryckningarna sker snabbt och att tjänsterna är tillgängliga och bra så att inte säkerheten äventyras.

Övriga ställningstaganden

Viktiga mål i utvecklingen av förvaltningen de närmaste åren är att garantera tillgången till och kvaliteten på de tjänster som den offentliga sektorn ansvarar för, förbättra produktiviteten och samarbetet, stödja informationssamhällets utveckling och se till att statsförvaltningen har tillräckliga personella resurser. Utskottet har detaljerat behandlat dessa mål och riktlinjerna gällande dem i sitt betänkande om förvaltningsredogörelsen (FvUB 2/2006 rd — SRR 2/2005 rd). I detta sammanhang understryker utskottet betydelsen av att produktivetsarbetet samordnas. Många sakkomplex är tväradministrativa, vilket måste beaktas i åtgärdsplanerna och de konkreta åtgärderna för att reformera förvaltningen.

När det gäller statens personalpolitik har riksdagen utifrån förvaltningsutskottets ovan nämnda betänkande godkänt ett uttalande där den förutsätter att regeringen i bl.a. det statsfinansiella ramförfarandet ser till att antalet statsanställda inte fastställs utifrån en schematisk matematisk kalkylmodell utan med hänsyn till statens uppgifter samt de fördelar produktivitetshöjande projekt och processer genererar.

Förvaltningsutskottet anser det positivt att projektet KuntaIT har startat. Målet är att främja tillgången till de kommunalt ordnade tjänsterna och förbättra deras kvalitet. Samtidigt kan produktiviteten förbättras betydligt. KuntaIT är

nära kopplat till statsförvaltningens IT-ledningsenhet samt social- och hälsovårdsministeriet. I budgetpropositionen för 2007 föreslås 2 500 000 euro för projektets omkostnader inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Enligt uppgift avses ett lagförslag om projektfinansieringen bli behandlat i riksdagen denna höst.

Utlänningsverket antas inte få väsentligt mycket fler ansökningar under 2007. Handläggningstiderna för uppehållstillstånd har enligt utskottets uppfattning gått mot det bättre, även om de fortfarande är för långa. Målet för handläggningen av ansökningar om medborgarskap är att uppnå jämvikt 2008 så att köerna är avvecklade då. Det är viktigt att målinriktat utveckla handlägningsprocesserna och göra handläggningstiderna kortare så att rättssäkerheten garanteras. I fråga om Utlänningsverkets viktigaste verksamhetsprocesser har inrikesministeriet och finansministeriet avtalat om finansieringen av ett produktivetsprojekt för elektroniska processer.

Den 3 oktober 2006 antog riksdagen en ny lag om farkostregistret (KoUB 15/2006 rd — RP 39/2006 rd). Enligt utredning bedömer inrikesministeriet att uppdateringen av uppgifterna i båtregistret kommer att kosta 8 euro per ändringsanmälan till magistraterna när farkostregistret upprättas. Magistraternas extra personalkostnader av engångsnatur är således ungefär 1 400 000 euro. Dessutom måste kostnaderna för ett förnyat datasystem beaktas, 120 000 euro. Kostnaderna, som nämns i motiveringen till lagförslaget, föranleds av att ett nytt datatekniskt register upprättas vid länsstyrelsen i Västra Finlands län. Med hänvisning till kommunikationsutskottets betänkande konstaterar förvaltningsutskottet att anslagen för registerförvaltningen 2007 och 2008 behöver ett tillägg av engångsnatur på sammanlagt 1 520 000 euro för upprättande av ett farkostregister.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att finansutskottet bör beakta vad som sagts ovan.

Helsingfors den 11 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Janina Andersson /gröna
Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

I sitt program lovar regeringen att sörja för polisens serviceförmåga och verksamhetsförutsättningar så att medborgarna fortsättningsvis har ett starkt förtroende för polisens förmåga att klara de uppgifter som ankommer på den. För polisens omkostnader behövs ett tilläggsanslag för 2007, i synnerhet för uppdatering och genomförande av programmet för inre säkerhet, elektronisk tillståndsförvaltning, verksamhetslokaler och sammanslagning av läroinrättningar. Polisutbildningen har också utökats och kostnaderna för det ökade antalet studerande bör täckas.

Polisens anslag har utvecklats i negativ riktning sedan 2002. Finansieringsunderskottet bedöms vara ungefär 19 miljoner euro och antalet poliser bedöms minska i det egentliga arbetet på fältet och inom det förebyggande arbetet om inte tillräckliga anslag beviljas för omkostnaderna.

Förslag

På basis av det ovan anförda föreslår vi

att nettoanslaget för polisens omkostnader i budgetpropositionen ökas med 10 000 000 euro.

Helsingfors den 11 oktober 2006

Esko Kurvinen /saml
Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Ahti Vielma /saml

Kari Kärkkäinen /kd
Veijo Puhjo /vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering är ett av målen att läkar- och räddningshelikopterverksamheten utvecklas som en del av skyddsnätet i hela landet. Strävan är att överföra finansieringen av räddningshelikopterverksamheten så att den inte sker med penningautomatbidrag utan med budgetmedel.

Den arbetsgrupp som utredde finansieringen avlade rapport i januari 2004 och rekommenderade då en s.k. partnerskapsmodell, där kostnaderna för flygverksamheten täcks med penningautomatbidrag, tilläggskostnaderna för hälsovården till fullt belopp ingår i statsandelen för sjukvårdsdistrikten och ett specialanslag för inrikesministeriet används för räddningsverksamheten och efterspaningen av försvunna personer. Föreningarna skulle fortsättningsvis vara tvungna att skaffa egen finansiering men andelen egen finansiering skulle minska i betydande grad. Det

är meningen att läkar- och räddningshelikopterverksamheten fastställs klart som en del av hälso- och sjukvården och räddningsväsendet och att verksamheten permanentas.

Vanhanens regerings sista budget för 2007 når inte riksdagens ursprungliga mål att låta staten ta över finansieringen av läkar- och räddningshelikopterverksamheten. Att finansieringsansvaret delvis läggs på sjukvårdsdistrikten försämrar ytterligare kommunernas ekonomi, för det är kommunerna som i stor utsträckning står för finansieringen.

Förslag

På basis av det ovan anförda föreslår jag

att staten tar över finansieringen av läkar- och räddningshelikopterverksamheten i enlighet med riksdagens ursprungliga mål.

Helsingfors den 11 oktober 2006

Kari Kärkkäinen /kd